

Josep Maria Cañellas: La descoberta d'un artista

Des de desembre de 2005 i fins al passat mes de febrer, el museu de l'Empordà de Figueres ha ofert l'exposició «Josep Maria Cañellas. Photographie des artistes (Reus, 1856-París, 1902)».

Ben poques vegades el fet de visitar una exposició es pot convertir en alguna cosa més que contemplar un conjunt d'obres. En aquest cas, però, podríem dir que sí. Es tracta d'un conjunt de fotografies de final del segle XIX realitzades per Josep Maria Cañellas, un fotògraf fins ara pràcticament desconegut nascut a Reus que va exercir majoritàriament a París.

És aquest, doncs, un cas en què una mostra s'ha convertit en una manera de descobrir un artista, tot gràcies al treball d'investigació dels comissaris de l'exposició, Anna Capella, directora del Museu de l'Empordà, i Jaume Santaló, historiador i documentalista. Atrèts per l'insòlit tractament d'un important conjunt d'imatges conservades en uns àlbums que pertanyen als fons de la Biblioteca Fages de Climent i de l'Arxiu Municipal de Figueres, van decidir investigar qui n'era l'autor i el motiu d'aquest especial reportatge. Es tractava d'un extens treball amb 555 fotografies de tots els pobles de l'Alt Empordà fetes per

Josep Maria Cañellas l'hivern de 1888-1889 a partir d'un encàrrec del polític figuerenc Josep Rubaudonadeu (Figueres, 1841-Madrid, 1916) La forma amb què Cañellas ens mostra la població empordanesa de l'època ha originat que prestigiosos estudiosos com Ken Jacobson, també assessor d'aquest projecte, reconeguim Cañellas com «el pare de la instantaneïtat». Però l'obra de Cañellas és molt més extensa. Dins el seu treball destaquen també nusos infantils i femenins, estudis d'animals i instantànies de carrer parisienques.

L'ascendent carrera de l'artista el va portar a situar-se cada vegada més dins la societat parisienca del segle XIX i a relacionar-se amb reconeguts artistes del moment com Rodin, Albéniz o el mateix Santiago Rusiñol. És per això que hem pogut contemplar al Museu de l'Empordà fotografies de Cañellas que pertanyen al fons del Museu Rodin de París, ja que l'escultor les havia utilitzat per crear algunes de les

JOSEP MARIA CAÑELLAS

Mercat de bestiar oví, carretera Castell, Figueres, hivern 1888-1889

seves obres. Aquest és només un exemple que confirma perquè Cañellas es presentava com un fotògraf «d'Étude» per a artistes.

Val la pena agrair l'esforç d'una entitat com el Museu de l'Empordà per donar-nos a conèixer un artista d'aquestes dimen-

sions. L'exposició, a més, ha estat complementada amb un interessant curs sobre la fotografia del segle XIX i amb l'edició d'un llibre-catàleg de 248 pàgines. Tot plegat, doncs, és molt més que una exposició.

Elisenda Vidal

La imatge possible, l'art i la memòria als camps

Encontre internacional en commemoració del 60è aniversari de l'alliberament d'Auschwitz, organitzat per la Càtedra d'Art i Cultura Contemporània de la UdG, i el Projecte de recerca MEC «Lo político y la post-imagen». 13-16 de desembre de 2005.

Giovanni Levi va inaugurar el seminari amb uns càlids records sobre el seu oncle, l'escriptor Primo Levi. Tots els filòsofs, historiadors, crítics d'art i estudiants que l'escoltàvem som fills del mateix segle inimaginablement cruel, i tots teníem els mateixos dubtes: amb quines eines volem escriure el nostre

passat?; és lícit utilitzar les imatges de l'horror o és preferible confiar en la força del testimoni dels supervivents?; existeix l'art creat a partir de l'Holocaust?; en podem gaudir sense caure en l'obscenitat?

Claude Lanzmann, cineasta i ponent convidat per la Càtedra, en una ocasió prèvia a les jorna-